

1. Bevezetés												
<p><i>1.1 Előzmények, a feladat jellege</i></p>												
<p>A diplomamunkám témája egy meglévő templom kertjébe építendő paplak, és közösségi ház. A feladatválasztás oka, hogy szerintem Magyarországon a katolikus egyház tulajdonában viszonylag kevés ilyen jellegű épület van, illetve azok minősége, életkora, funkcionális elrendezése sokszor nem elégít ki minden igényt, így a közösségi funkciók ellátása sok helyen nem megoldott.</p> <p>A feladat keresést a lakóhelyem szerinti plébánosnál kezdtem. Megkérdeztem, hogy esetleg tud-e valami hasonló jellegű feladatról, illetve szándékról, az egyház részéről. Ő sajnos nem tudott segíteni, de megadta az Esztergom-Budapesti Főegyházmege főépítészének az elérhetőségét, így később neki tettem fel ugyanazt a kérdést. Ő rövid gondolkodás után két helyszínt is javasolt, ahol mostanában tervezik ilyen jellegű épület tervezését, megépítését. Az egyik az ürömi plébánia mellé tervezett paplak és közösségi épület, a másik a budatétényi Szent István plébánia. Megvitattuk mindkét helyszín adta lehetőségeket illetve, hogy melyik lenne alkalmasabb egy egyetemi diplomamunka feladatának. Léptékét tekintve mindkettő alkalmas volt, így a helyszínek felkeresésével folytattam a feléves munkát. Miután a tervezési területeket bejártam a budatétényi helyszín mellett döntöttem. Ennek legfőbb oka, hogy akkor még én is 22. kerületi lakos voltam, így sokkal jobban ismertem ezt a területet, a hely szellemét, így ez közelebb állt a szívemhez.</p>												
<p><i>1.2 A Helyszín</i></p>												
<p>A tervezési terület az Esztergom-Budapesti főegyházmegey Budai-Déli Espereskerületében található Budapest 22. kerületében. A meglévő templom egy kb. 5 624 m²-es telken áll. A területre alapvetően a családi házas beépítés jellemző, amit egy kicsit megtörnek a templom közelében a kilencvenes évek elején épült sorházak. Az egyházi tulajdonban eredetileg két telek volt, melyeket később egyesítettek. Ez okozza, a telek viszonylag nagyobb méretét a környezőekhez képest.</p>												
<p><i>1.3 A templom rövid története</i></p>												
<p>A török hódoltság után Bajorországból idetelepített német családok 1780-ban Szent Mihály tiszteletére kápolnát építettek. Később mivel a kápolna kicsinek bizonyult tovább bővítették, először 1912-ben, majd a közösség gyarodásával 1941-ben. Az utolsó hozzáépítés 1985-ben történt, ekkor a sekrestye és a szentély mögé hitoktató terem épült. Úgy gondolom ez az utolsó hozzáépítés nem méltó a templom megjelenéséhez, elrontja a szimmetrikus elrendezést, alacsony színvonalú, anyaghasználatában eltér a templom épületétől. A rendszerváltás óta, nem is igazán használják, most csak feleslegesnek vélt dolgok vannak benne. Éppen ezért amennyiben az egyházi költségvetés engedí, érdemes lenne elbontani, hiszen a hitoktatás számára terveim szerint méltóbb hely lesz.</p>												
<p>2. Adottságok</p>												
<p><i>2.1 Előírások</i></p>												
<p>A kerületi szabályozási terv szerint a területnek <i>L5-4-K XXII</i> jelű övezeti besorolása van, azaz jellemzően oktatási, művelődési, egészségügyi, igazgatási alapintézmények elhelyezésére szolgál. A hatályos szabályozási tervben foglaltak a következők:</p>												
<table> <tbody><tr> <td>Legnagyobb beépíthetőség:</td> <td>30 %</td> <td>(1 687 m²)</td></tr> <tr> <td>Legkisebb zöldfelület:</td> <td>30 %</td> <td>(1 687 m²)</td></tr> <tr> <td>Szintterületi mutató:</td> <td>0,6</td> <td></td></tr> <tr> <td>Építménymagasság:</td> <td>max 10,5 m</td> <td></td></tr> </tbody></table>	Legnagyobb beépíthetőség:	30 %	(1 687 m ²)	Legkisebb zöldfelület:	30 %	(1 687 m ²)	Szintterületi mutató:	0,6		Építménymagasság:	max 10,5 m	
Legnagyobb beépíthetőség:	30 %	(1 687 m ²)										
Legkisebb zöldfelület:	30 %	(1 687 m ²)										
Szintterületi mutató:	0,6											
Építménymagasság:	max 10,5 m											
<p>Egyebekben az Országos Építésügyi Szabályzásban leírtakat kell figyelembe venni.</p>												
<p><i>2.2 Helyi adottságok</i></p>												
<p>Amint azt már korábban leírtam a telek területe a környezethez képest nagyon mondható, ami így méltóvá teszi a funkció ellátására. A terepadottságoknak köszönhetően a templom egy kisebb dombtetőn áll, így távolabtról is könnyen észrevehető. A telek dél-nyugati részén igen erős, kb. 6 méteres szintkülönbség található, egyébként észak-nyugat - dél-kelet irányú lejtése van. A telek feltárása most is két oldalról történik. Az észak-nyugati oldalról a Bajcsy-Zsilinszky út dél-keletről pedig a Sárobarack illetve a Táró utca határolja. Az előbbi a környék egyik domináns utcája. Itt jár az 50-es jelű autóbusz, illetve ezen lehet lejutni a a Nagytétényi útra, ami a városközpontba bejutás egyik útvonala. A templom főhomlokzata és a bejárata a Sárobarack utca felé néz. Az 50-es autóbusz megállója a telek észak-keleti oldalánál van, és mivel a főútra merőleges utcák a templomtól távolabb helyezkednek el és a telek mindkét irányból nyitott, így az egyház jelenleg megengedi a gyalogos átjárást. Ezt az átjárási lehetőséget a tervezés során szerettem volna megtartani.</p> <p>A templom elhelyezkedésének további előnye, hogy a plébániai terület közepén található, így a területen lakó híveknek átlagosan egyforma távolságra van az otthonaiktól. Ez jelenti azt is, hogy általában mind a két irányból érkeznek ide, ezért is előnyös a telek kétirányú nyitottsága.</p>												

A talajadottságokat az Építési Geotechnikai Adattárban folytatott kutatás alapján tudtam megbecsülni. A tervezési területen az adattár katalógusa alapján nem készült még semmilyen feltárás, de terület közelében több talajmechanikai szakvélemény, próbafúrás, vizsgálat is készült. Ezek alapján az adottságok igen jónak mondhatók. A talaj anyaga jellemzően mészkő, illetve mésziszap, amit egy kb. 0,5 - 1 m vastag barna, agyagos termőtalajjrteg fed. A teherhordó réteg szilárdságát 500 kN/m² -ben állapították meg. A próbafúrások alkalmával (1973. okt. és 1974 febr.) talajvizet a felszín alatti 8 méteres mélységben sem észleltek, így a lejtős terep miatt csak rétegvizeket lehet feltételezni.

A terület közművekkel ellátott. A templomba be van kötve a víz, gáz, villany. A csatornázási térkép szerint, a telket határoló mindhárom utcában van csatorna. A telken található egy villanyoszlop, amit a villamos művektől beszerzett engedéllyel úgy gondolom érdemes lenne elbontani, és az arról futó légvezetéseket földkábelre cserélni.

<p><i>2.3 Miért van szükség új épületre</i></p>
<p>A plébánia közigazgatási területén jelenleg három egyházi épület van. A templom, a paplak, illetve a közösségi ház. A templomról már tettem említést, a másik két épületről még nem. A paplak a plébániai terület szélén a Nagytétényi úton helyezkedik, a templomtól viszonylag nagyobb távolságban. A most közösségi házként használt épület már közelebb van a templomhoz, azonban még így is problémát jelent, hogy mise után a hívek jóformán szétszóródnak mire eljutnának közösségi házig. A fenti épületek elhelyezkedésén kívül további problémát jelent azok rossz állapota, valamint a paplak túlzott nagysága. Mindegyik épület üzemeltetése és karbantartása komoly terhetek ró az amúgy is szűkös egyházi költségvetésre. Így felvetődött az igény, hogy a régi épületek helyett a templom közelében, illetve a telken belül elhelyezhető lenne egy méreteben és működésében rentábilisabb, korszerű, könnyebben üzemeltethető épület.</p>
<p><i>2.4 Használat</i></p>
<p>Azt gondolom, hogy a paplak funkció különösebb ismertetést nem igényel, a közösségi ház működését azonban szeretném kicsit részletesebben bemutatni. Elsősorban hitoktatás zajlik rendszeresen, majdnem minden délután és este. Hétfőgenként, amikor egyszerre több hittanóra is van, használják mind a két termet, valamint a kisebb létszámú csoportok meghittebb beszélgetésre gyakran csak a kisebb teremben gyűlnek össze. A fiatal házas, hittanra járók gyerekei a hittanóra ideje alatt a kisteremben felügyelet alatt lehetnek. Egy-egy ünnepi szentmise után az egyház gyakran szervez un. agapét, Ennek jelentése a Révai lexikon szerint:</p> <p><i>„görög szó, jelentése: szeretet, vendégség. Az első keresztények közös étkezései, melyeket az egyházközséget összekötő szeretet kimutatására és bebizonyítására tartottak[...]</i> <i>Adományokat is gyűjtöttek a bajban vagy nyomorúságban levő testvérgyülekezetek számára. Az agapé (αγάπη) a bibliai szóhasználatban - az eros és a philia szavakkal szembeállítva, melyek jelentése a testi és a baráti szeretet - az isteni szeretetet jelöli.”</i></p> <p>Magyar szóhasználatban előfordul „szeretetvendégség” formában is. Ilyenkor a hívek mindegyike hoz valamilyen ételt, italt és azt közösen elfogyasztják, beszélgetnek együtt vannak.</p> <p>Másik rendszeres használata a közösségi háznak a húsvéti illetve karácsonyi ünnepek kapcsán szervezett programok, foglalkozások, vásárok. Ezeknek mindig az a lényege, hogy a hívek együtt lehessenek, közösséget alkotnak, hiszen ahogy a Szentírás mondja: <i>„Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20)</i></p> <p>További használati lehetőség egy-egy keresztelő, első áldozás, bérmaikozás, vagy akár esküvő utáni családi és/vagy egyházi szervezésű rendezvény számára helyszínt biztosítani.</p>

<p>3. Tervezési folyamat</p>
<p><i>3.1 Építészeti alapelvek és koncepció</i></p>
<p>Építészeti alapelvekként a tervezés kezdeti szakaszában a következőket határoztam meg:</p> <ul style="list-style-type: none">
<i>egyszerűség, letisztult forma</i> <i>szimmetria és tengelyek tiszteletben tartása</i> <i>ne uralkodjon a telken, a templomot ne takarja</i> <i>alkalmazkodás a környezethez</i> <i>anyaghasználatban lehetőség szerint hasonlítson a meglévőhöz</i> <i>meglévő fákat lehetőség szerint ne kelljen kivágni</i>
<p><i>3.2 Elrendezés</i></p>
<p>A tervezési programban foglaltakat két külön egységre bontottam. Ennek egyik előnye, hogy lehetőség nyílik a két eltérő rendeltetésű egységet külön-külön ütemben megépíteni, az egyházi költségvetést így nem terheli meg annyira.</p> <p>A telken belül jelenleg meglévő átjárási lehetőséget, mint már korábban említettem szerettem volna megtartani, hiszen ez nagyban megkönnyíti a környéken élő idősebb emberek életét. Szerettem volna, ha ez az átvágás minél egyszerűbben jelenne meg a terven, ugyanakkor lehetőség szerint nem zavarná egyik funkciót sem.</p> <p>Fontos elem volt még a meglévő jelentős növényállomány lehetőség szerinti védelme. Az építészeti előírásokon, illetve a szimmetrikus elrendezésén kívül ügykeztem a helyüket figyelembe venni az épületek és telken belüli utak elhelyezésénél.</p> <p>A két épületrész (paplak és közösségi ház) kiindulási alapgeometriája két azonos téglatest, melyek tengelyei tartják a főhajó irányát. A meglévő terepadottságok lehetővé tették, hogy az egyik tömeget egy szinttel, míg a másikat másfél akár két szinttel is le lehessen tolni a föld alá, hiszen ebben az esetben az alsó használati szintek padlóvonalai megegyeznek a környező utcák magasságával, a közösségi ház járható zöldteteje pedig egybefügg a környező tereppel, amiből csak a melvédként is szolgáló attika emelkedik ki.</p>

A két alapgeometria elhelyezése közül a közösségi épület volt egyszerűbb. Itt a fenti irányt tartva, az előírásban szereplő építésivonalra helyeztem le az épület sarkát, a mélységek megválasztásánál - a funkciók kielégítésén túl - a meglévő templom bejáratához vezető út melletti fasor szolgált segítségül. A másik épületet eredetileg az említett út tengelyére szimmetrikusan szerettem volna elhelyezni, de mint később kiderült a magassága folytán túlontúl uralkodik a templom tömegén, és közel is van hozzá. Így az „átjáró” út került szimmetrikus elrendezés szerint a közösségi épület külső oldala adta vonallal. A paplak elhelyezése egy újabb tüközés eredményeként alakult ki. A templom oldalfalának valamint a paplak oldalának az „átjáró” utcára merőlegesen mért távolsága egyenlő.

A közösségi ház bejárata a Táró utca felé néz. Itt a bejárati szinten található a részben galériázott nagyterem, egy akadálymentesített vizesblokk, illetve egy melegítő konyha. A felső emeleten található a kisebb terem, illetve a létszám alapján szükséges vizes helyiségek.

A másik épület bejárata szintén a Táró utca felé néz, a templomkertből lehet bemenni. A földszinten található a paplakás, a plébánosi iroda és egy vendégszoba külön mosdóval. A pinceszinten a Sárogarack utca felé néző természetes világítással rendelkező részen van a könyvtárszoba, amely egyben plébánosi tárgyalóként, vagy szemináriumi szobaként is használható. A pinceszint másik felén található a háztartási helyiség, illetve a raktár, valamint egy vizesblokk.

A két épület első ránézésre nincs egy vonalban. Ezt az okozza, hogy a paplak teteje túlfut az épület kerületén illetve, hogy a közösségi terasz szellősebb tétele érdekében, a Sárogarack utca felőli támfal alacsonyabb lett. A két „kilógás” a kiindulási alapgeometriából megegyező. Az így eltérő irányba megnőtt téglalapok már nem tengelyesen, hanem forgásszimmetrikusak, melyek középpontja a templom előtti tér, mely most is fontos eleme a közösségi életnek.

A két épület kapcsolatát az anyaghasználaton túl a formai megjelenéssel is szerettem volna erősíteni. A közösségi ház - részben a terepadottságok adta - felső irányát megtartva, illetve tükrözve alakult ki a paplak épület lezárása. Az így kialakult két forma kiegészíti egymást, együtt képez egységet. Sokáig gondolkoztam rajta, hogy a paplak felső lezárását is érdemes volna levinni a terepszíntig, de ezt végül elvettem, mert úgy éreztem túlságosan domináns elemmé válna, egy ilyen „ugrató”- szerű forma a templomkertben, valamint a leesés elnni védelmül szolgáló magasított attika tovább emelte volna az épület homlokzatmagasságát. Így is elmondható mindkét épületről, hogy az ég felé tart, felfelé tör.

A három épület (templom, paplak, közösségi ház) közötti telken belüli közlekedés érdekében alakult ki a közösségi ház teraszáról a templom előtti tériig felvezető lépcső. A templom felőli oldalon ugyan sokkal jelentősebb a magasságkülönbség, mint a Sárogarack utca felőli részen, de úgy éreztem ez az oldal előnyösebb, egyrészt közlekedésszervezési szempontból, másrészt kicsit megtöri a kialakult magas támfal nyomasztó hatását. A templom illetve a plébánosi iroda akadálymentes megközelítése továbbra is a korábbi módon, a Sárogarack utca felől történik.

A telek formája, az épületek elhelyezkedése és a jelentős szintkülönbségek folytán kialakult terasz úgy gondolom fontos színhelyét képezheti a közösségi életnek. Éppen ezért a kialakult teraszt épített eszközökkel szerettem volna kicsit barátságosabbá tenni, bútorokat elhelyezni. A burkolat váltások tükrözik az épületek formáját és egyben kijelölnek útirányokat is. A geometria részét képezik a teraszon elhelyezett „zöld szigetek” melyekbe fákat telepítve segíthetik tűző nyári nap esetén is a terasz kellemes használatát.

<p><i>3.3 Beépítési mutatók</i></p> <p><i>(a templommal együtt)</i></p>								
<table> <tbody><tr> <td>A telek területe: 5 624m²</td> <td>Beépítési százalék: 0,145</td></tr> <tr> <td>Beépített alapterület: 813 m²</td> <td>Szintterületi mutató: 0,157</td></tr> <tr> <td>Összes nettó alapterület: 888 m²</td> <td>Zöldfelületi mutató: 0,69</td></tr> <tr> <td>Burkolt felületek: 912 m²</td> <td></td></tr> </tbody></table>	A telek területe: 5 624m ²	Beépítési százalék: 0,145	Beépített alapterület: 813 m ²	Szintterületi mutató: 0,157	Összes nettó alapterület: 888 m ²	Zöldfelületi mutató: 0,69	Burkolt felületek: 912 m ²	
A telek területe: 5 624m ²	Beépítési százalék: 0,145							
Beépített alapterület: 813 m ²	Szintterületi mutató: 0,157							
Összes nettó alapterület: 888 m ²	Zöldfelületi mutató: 0,69							
Burkolt felületek: 912 m ²								

<p>4. Szerkezetek</p>
<p><i>4.1 Az épületek tartószerkezete</i></p>
<p>Az épületek alapozása a jó talajadottságoknak megfelelően sikalapozás. A határoló falak, valamint a lépcsők alatt monolit vasbeton sávalap készül. A paplak alatti alaptestek 75x70cm, a közösségi ház alatti alaptestek 55x70cm keresztmetszetűek. Az alapozási sík 132,40 m Bf. III. 129,1 m Bf. A bevezetőben említett szakvélemények alapján a sziklás fal állékony, így a földnyomás méretezésénél, csupán a feltöltésből származó nyomást kell figyelembe venni.</p> <p>A két épület tartószerkezeti rendszere sok hasonlóságot mutat. Mindkét épület fő tartószerkezetét, a földalatti részeken az alaptestekről induló 20 cm vastag monolit vasbeton fal, a föld feletti részeken Porotherm 30 vázkerámia képezi. A paplak cellás kialakítású, ami lehetővé teszi közbenső pillérek elhelyezését, és egy pontokon alátámasztott két irányban teherhordó vasbeton síklemez kialakítását a közbenső és a zárófódm esetében is. A közösségi ház ebből a szempontból két részre osztható. Az épület egyik része a paplakkal azonos szerkezeti kialakítású, a másik részben a nagyterem funkciója nem teszi lehetővé közbenső pillérek elhelyezését. Az így kialakuló nagyfeszítávolságú térlefedést alulbordás monolit vasbeton lemezzel oldottam meg, amely a közösségi tér vasbeton határoló falaira adja át a terheket. A kialakított nyílások elhelyezkedése és mérete miatt, minden esetben monolit vasbeton áthidaló készül, melynek az alsó síkja megegyezik a koszorú alsó síkjával.</p>
<p><i>4.2 Az épületen alkalmazott anyagok</i></p>
<p><i>4.2.1 Homlokzatburkolatok</i></p>

<p>Az anyagválasztással is próbáltam egységet képezni a meglévő épülettel, így az épületekre a templommal harmonikus külső megjelenés érdekében kőburkolat készül. A nyílásokat - mint a kötömb megmunkáltságának jeleit - erősíti a nyílások közötti visszahúzott síkon lévő finomabb megjelenésű, magas fényű szereit kőhomlokzat. A burkolatok anyaga az itt található, a templom építőelemeit is alkotó mészkő.</p>

Diplomaterv

Hornung András

2009. január 16.

Paplak - közösségi ház Budatétény Szt. István Plébánia

Műszaki leírás